

ВАСИОНА

ЧАСОПИС ЗА АСТРОНОМИЈУ И АСТРОНАУТИКУ

САДРЖАЈ ЗА ГОДИНЕ
XXIV (1976) ДО XXVII (1979)

Издање Астрономског друштва „Руђер Бошковић”
Београд

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

1976. и 1977.

академик Татомир Анђелић, др Радован Данић, Бранислав Ђорђевић, Перо Ђурковић, Ненад Јанковић, Слободан Нинковић, Милан Мијић, др Божићар Поповић, мр Софија Сацаков, Александар Томић, Стеван Корда и инж. Александар Стојановић

Технички уредник 1977.

Александар Томић

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

1978. и 1979.

академик Татомир Анђелић, Ненад Јанковић, др Александар Кубичела, мр Јелена Милоградов-Турин, инж. Александар Поповић, мр Мирјана Поткоњак, др Софија Сацаков, Александар Томић, Нинослав Чабрић и проф. др Бранислав Шеварлић

Председник

Ненад Јанковић

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

1978. и 1979.

др Радован Данић (до броја 2 из 1979.), др Милан Димитријевић, Ненад Јанковић, др Александар Кубичела, мр Јелена Милоградов-Турин, инж. Александар Поповић, Александар Томић, Нинослав Чабрић и проф. др Бранислав Шеварлић

Помоћник уредника

Александар Томић

ГЛАВНИ ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

1976 — 1979.

Мр Јелена Милоградов-Турин

Садржај приредио

Милан Јеличић

САДРЖАЈ

(Римски број означава годину издавања. Арапски бројеви означавају:
годину, свеску и страну)

Ч Л А Н Ц И

АНЂЕЛИЋ ТАТОМИР — академик
— Поводом двадесетпетогодишњи-
це „Васионе“; **XXVI**, 78, 2, 25

АНИЧИН др ИВАН — Еволуција ма-
терије у васиони; **XXV**, 77, 3—4, 73

БАЛАЖ др Б. — Спирална структу-
ра наше галаксије; I део **XXVI**,
78, 1, 4;

— II део **XXVI**, 78, 2, 31

ВИНЦЕ ИШТВАН — Једна графичка
метода за одређивање азимута из-
лаза и залаза Сунца; **XXV**, 77, 2, 66

— О Маундеровом минимуму; **XXVI**,
78, 3—4, 57

ВУКСАНОВИЋ БРАНКО — конгрес
астронома аматера Југославије;
XXIV, 76, 2—3, 55

ГРИГАР др ЈИРЖИ — Десет година
двометарског телескопа опсерватори-
је Онцејов (Ondrejov); **XXVI**, 78,
1, 2

ГРУЈИЋ др П. — Црна рупа; **XXVI**,
78, 2, 27

ДИМИТРИЈЕВИЋ др МИЛАН — Ра-
дио—телескоп РАТАН-600; **XXVI**,
77, 2, 33

— Објекти типа BL Lacertae; **XXVI**,
78, 3—4, 63

— Бесмислена питања у космологији
и релативистичкој астрофизици;
XXVII, 79, 2, 40

— Миланковићеви погледи на Ајнш-
тајново схватање брзине светлости;
XXVII, 79, 4, 123

ЗАГАЈАЦ ЈОВАН — IАУС-77; **XXVI**,
78, 1, 16

ЈЕЛИЧИЋ МИЛАН — 350-годишњица
рођења — Христијан Хајгенс;
XXVII, 79, 3, 65

— Допринос наших научника развоју
Миланковићеве теорије; **XXVII**, 79,
4, 125

МИЛОГРАДОВ-ТУРИН мр ЈЕЛЕНА
Викинзи на Марсу; **XXIV**, 76, 4, 81

— Нови члан Сунчевог система; **XXVI**,
78, 1, 1

МИЛОГРАДОВ — ТУРИН мр ЈЕЛЕ-
НА, НИНКОВИЋ СЛОБОДАН —
Стари и нови епицикли; **XXV**, 77,
3—4, 82

МИХАЈЛОВ А. А., академик — Те-
лескоп пречника шест метара; **XXV**,
77, 1, 1

МУЖИЈЕВИЋ МИЛИЦА — Милан-
ковић као историчар и популари-
затор науке; **XXVII**, 79, 4, 126

НИНКОВИЋ мр СЛОБОДАН — Пла-
нетоид Ерос; **XXIV**, 76, 1, 1

— Лакатни тражилац; **XXIV**, 76, 1, 26

— Диференцијална ротација Галак-
сије; **XXV**, 77, 2, 43

— Научни скуп посвећен стогодиш-
њици рођења М. Миланковића;
XXVII, 79, 4, 130

ПОПОВИЋ проф. др БОЖИДАР —
Небеска механика и њена приме-
на у делима М. Миланковића;
XXVII, 79, 4, 111

ПРОТИЋ-БЕНИШЕК В. М. — Улога
и значај окултација у савременој
астрономији; **XXVII**, 79, 2, 43

IV

РИБНИКАР проф. др СЛОБОДАН — Неутрини са Сунца има ли их или не? **XXV**, 77, 1, 5

ТРИФУНОВИЋ В. ДРАГАН — Теорија о понашању материјала под високим притиском — порекло ротације небеских тела; **XXIV**, 76, 2—3, 33

ФЕМПЛ проф. др СТАНИМИР — Миланковићев допринос астрономској теорији ледених доби; **XXVII**, 79, 4, 118

ФРАНЦИСТИ ЈАРОСЛАВ — Почетком 1976. године у Новом Саду ће

се градити новосадска Народна опсерваторија; **XXIV**, 76, 1, 6

— Два начина за добијање више различитих и великих увећања на астрономском телескопу; **XXIV**, 76, 1, 20

ЧАДЕЖ проф. др МАРИЈАН — Сећање на Милутина Миланковића; **XXVII**, 79, 4, 120

ЧЕЛЕБОНОВИЋ ВЛАДАН — О неким новијим истраживањима црних рупа; **XXVII**, 79, 1, 1

ШЕВАРЛИЋ проф. др БРАНИСЛАВ — Миланковићева астрономска открића; **XXVII**, 79, 4, 101

СТРУЧНИ ПРИЛОЗИ

ЈОВАНОВИЋ БОРИВОЈЕ — Могући хондрит Романовци; **XXVII**, 79, 1, 6

ТОМИЋ АЛЕКСАНДАР — Одређивање елемената делимичног помрачења Сунца из мерења дужине тиве; **XXIV**, 76, 1, 10 (исправке: **XXIV**, 76, 4, 112)

— Основи астропотографије

— I део; **XXVI**, 78, 3—4, 77

— II део; **XXVII**, 79, 1, 11; (Исправке: **XXVII**, 79, 3, 78)

— III део; **XXVII**, 79, 2, 47; (напомена и исправка: **XXVII**, 79, 3, 78)

— IV део; **XXVII**, 79, 3, 72

ШЕВАРЛИЋ проф. др Б. М. — Шта су неастрономи открили у астрономији

— I део; **XXVI**, 78, 2, 38

— II део; **XXVI**, 78, 3—4, 69

ПОСМАТРАЧКИ ПРИЛОЗИ

БЕСЛИЋ МИЛАН — Резултати проматрања Венере 1976/77; **XXVI**, 78, 2, 44

ГЕЗЕМАН БРАНИСЛАВ — Годишњица појаве Нове Лабуда; **XXIV**, 76, 4, 86

ЗАГАЈАЦ ЈОВАН, ЈОВАНОВИЋ ЉУБИША — Промене интензитета Јупитерових појасева у 1976/77 години; **XXVI**, 78, 3—4, 82

ЗЕМАН МАТО — Проматрање комета Бадфилд 1975п; **XXV**, 77, 1, 23

ЈОВАНОВИЋ ЉУБИША — Распад стационарног болида посматран кроз телескоп; **XXV**, 77, 1, 21

— Посматрање потпуног помрачења Месеца 16. IX 1978; **XXVII**, 79, 1, 21

— Посматрање детаља у атмосфери Јупитера током опозиција 1976/77, 1977/78 и 1979. године

— I део; **XXVII**, 79, 2, 54

— II део; **XXVII**, 79, 3, 79

МИРКОВИЋ АЛЕКСАНДАР — Делимично помрачење Месеца 13. V 1976; **XXV**, 77, 1, 21

ПАШКО ЗЛАТКО — Влашићи; **XXV**, 77, 1, 23

ПЛАНИНИЋ СЛОБОДАН — Посматрање дјелимичног помрачења Месеца; **XXV**, 77, 1, 22

ТАНАСИЈЕВИЋ ЗОРАН — Потпуно помрачење Месеца 16. IX 1978; **XXVII**, 79, 1, 21

ТЕРЕЧИК ЛАСЛО — Делимично помрачење Месеца 13. V 1976.; **XXV**, 77, 1, 22

ТОМИЋ АЛЕКСАНДАР — Помрачење Сунца 11. V 1975.; **XXIV**, 76, 1, 16

— Аматерски програм посматрања Сунца; **XXIV**, 76, 2—3, 49 (исправке **XXIV**, 76, 4, 112)

— Посматрање Novae Cygni 1975; **XXIV**, 76, 4, 85

ЧЕЛЕБОНОВИЋ ВЛАДАН — Посматрање Сунца; **XXV**, 77, 2, 61

АСТРОНОМИЈА У ШКОЛСКОЈ НАСТАВИ

ЈОВАНОВИЋ БОРА — Рефракција; **XXV**, 77, 1, 16

КАРОВСКА МАРГАРИТА — Плимско дејство у васиони; **XXV**, 77, 2, 56

МИЛОГРАДОВ — ТУРИН мр ЈЕЛЕНА — Веза између система привидних величина и система фотометријских јединица (III); **XXIV**, 76, 1, 27

— Радио-бљескови и магнетска поља планета; **XXVI**, 78, 2, 41

МИЛОГРАДОВ — ТУРИН мр ЈЕЛЕНА, НИНКОВИЋ СЛОБОДАН — Брзине звезда; **XXV**, 77, 1, 9

РАМАНИ НУХИ — Утицај апсорпције светлости на фотометрију звезда; **XXVII**, 79, 1, 17

ТОМИЋ АЛЕКСАНДАР — Шта нам казује угаони пречник Сунца; **XXIV**, 76, 2—3, 56

ШЕГАН СТЕВО — Закон опште гравитације у астрономији; **XXIV**, 76, 2—3, 59

ЗА НАШЕ ПОЧЕТНИКЕ

ЈЕЛИЧИЋ МИЛАН — Кретање, периоди и орбита Месеца; **XXVII**, 79, 1, 23

ТОМИЋ АЛЕКСАНДАР — Шта је телескоп; **XXVI**, 78, 2, 48

ЧАБРИЋ М. НИНОСЛАВ — Како настаје зрачење; **XXVI**, 78, 1, 18

ПИТАЊА И ЗАДАЦИ

ТОМИЋ АЛЕКСАНДАР — Питања из тестова за основне школе; **XXVI**, 78, 1, 23

— Задачи за ученике основних школа; **XXVI**, 78, 3—4, 92

— Питања из тестова за V—VI разред; **XXVII**, 79, 2, 63

IN MEMORIAM

ЈЕЛИЧИЋ МИЛАН — Георгије Броцки; **XXVI**, 78, 2, 54

ЈЕЛИЧИЋ МИЛАН, БУРКОВИЋ ПЕРО, ЛАКИЋ С. ДУШАН и ВУЈАДИНОВИЋ проф. др БОРИСЛАВ

— проф. др Радован Данић; **XXVII**, 79, 2, 33

ШЕВАРЛИЋ проф. др БРАНИСЛАВ — др Захарије Бркић; **XXVII**, 79, 1, 30

ВЕСТИ ИЗ ДРУШТВА

ЈЕЛИЧИЋ МИЛАН — Завршени радови на Народној опсерваторији; **XXVII**, 79, 3, 82

НОВЕ КЊИГЕ

ЈЕЛИЧИЋ МИЛАН — Милутин Миланковић: Успомене, доживљаји и сазнања, детињство и младост (1879—1909); **XXVII**, 79, 4, 131

— Живот и дело Милутина Миланковића, 1879—1979; **XXVII**, 79, 4, 132

ВУКСАНОВИЋ БРАНКО, — Мухамед Муминовић: Астрономија; **XXIV**, 76, 4, 112

Астрономија за IV разред гимназије природно-математичког смера **XXIV**, 76, 1, 31

ЕФЕМЕРИДЕ

ВИНЦЕ ИШТВАН — Астрономске ефемериде за 1977. годину; **XXIV**, 76, 4, 91

ВИНЦЕ ИШТВАН, КНЕЖЕВИЋ мр ЗОРАН — Астрономске ефемериде за 1978. годину; **XXV**, 77, 3—4, 93

ВИНЦЕ ИШТВАН, СТЕВАНОВИЋ КАТЕРИНА — Астрономске ефемериде за 1980. годину; **XXVII**, 79, 3, 83

ТРАЈКОВСКА ВЕСЕЛКА, ВИНЦЕ ИШТВАН — Астрономске ефемериде за 1979. годину; **XXVI**, 78, 3—4, 98

НОВОСТИ И БЕЛЕШКЕ

Астронаутика

Први индијски сателит; **XXIV**, 76, 2—3, 79
Италијански сателит „Сан Марко-4“; **XXIV**, 76, 2—3, 80
Западнонемачки сателит „Хелиос-1“; **XXV**, 77, 1, 28
Лансиран „Космос-800“; **XXV**, 77, 3—4, 93

Звезде, галаксије, међузвездани простор

Нова у сазвезђу Стрелца; **XXIV**, 76, 1, 32
Најближа од свих галаксија; **XXIV**, 76, 2—3, 65
X — зраци са Сиријуса; **XXIV**, 76, 2—3, 67
Оптички снимак рендгенске нове; **XXIV**, 76, 2—3, 68
Најсјајнији бели патуљак; **XXIV**, 76, 2—3, 70
Неочекивана нова променљива у сазвезђу Ориона; **XXIV**, 76, 2—3, 70
Петља у Лабуду и космичко зрачење; **XXIV**, 76, 2—3, 75
Нови начин одређивања масе глобуларног јата; **XXIV**, 76, 2—3, 78
Уран у спектру звезда HR 8911; **XXIV**, 76, 2—3, 78
Новости о Новој у сазвезђу Лабуда; **XXIV**, 76, 2—3, 80
Експлозија супернове у двојном систему; **XXIV**, 76, 4, 88
Најудаљенија галаксија; **XXIV**, 76, 4, 89
Чудесни објекат у сазвезђу Стрелца; **XXV**, 77, 1, 24
Глобуларно јато NGC 5694 одлази из Галаксије; **XXV**, 77, 1, 25
Посматрање рендгенских двојних система; **XXV**, 77, 1, 25
Супернове звезде генератори космичких зрака; **XXV**, 77, 1, 30
Измерен пречник звезде V Canceri **XXV**, 77, 1, 30
Алгол као тројна звезда; **XXV**, 77, 1, 32
Грануле леда око HL Tauri; **XXV**, 77, 2, 68
Рендгенско зрачење Капеле; **XXV**, 77, 2, 69
Еген-ова блиска звезда; **XXV**, 77, 2, 69

Нова посматрања супернове у сазвезђу Вука; **XXV**, 77, 2, 70
Колико је велика Гамова маглина?; **XXV**, 77, 2, 70
Због чега слаби R Северне Круне? **XXV**, 77, 2, 72
Идентификован X-оген; **XXV**, 77, 2, 72
Рефлексионе маглине у области галактичких поларних капа; **XXV**, 77, 3—4, 89
Нова листа променљивих звезда; **XXV**, 77, 3—4, 91
Сумпордиоксид у космосу; **XXV**, 77, 3—4, 93
Пеге на другим звездама?; **XXVI**, 78, 2, 55
Најтежи молекул у Космосу; **XXVII**, 79, 1, 31

Земља и Месец

Прогноза земљотреса помоћу звезда?; **XXIV**, 76, 2—3, 69
Месечеве плиме и магнетизам Месеца; **XXIV**, 76, 2—3, 77
Судари Земље са кометама у прошлости; **XXIV**, 76, 2—3, 77
Реконструкција Месечеве еволуције; **XXV**, 77, 1, 27
О настанку Месеца; **XXV**, 77, 3—4, 90
Топлотна историја Месеца; **XXV**, 77, 3—4, 92
Човечанство сведок стварања једног кратера на Месецу?; **XXVI**, 78, 3—4, 94
Палеомагнетизам Месеца; **XXVI**, 78, 3—4, 95

Живот у космосу

29-ти органски молекул у космосу; **XXIV**, 76, 2—3, 70
Колико су чести планетски системи?; **XXIV**, 76, 2—3, 73
Порука ванземаљским цивилизацијама; **XXV**, 77, 1, 30
Нова могућност за везу са космичким цивилизацијама; **XXVI**, 78, 1, 24
Зашто није нађен живот на Марсу; **XXVII**, 79, 1, 32

Планете и њихови сателити

Јупитерови сателити; **XXIV**, 76, 1, 32
Новости о Јупитеровим сателитима; **XXIV**, 76, 2—3, 66

Новости о Титану и Мимасу; **XXIV**, 76, 2—3, 69
 Пречишћени снимци Јупитера; **XXIV**, 76, 2—3, 74
 Нови допринос планетологији; **XXIV**, 76, 2—3, 76
 Да ли Плутон има атмосферу?; **XXIV**, 76, 2—3, 79
 Још један Сатурнов прстен; **XXIV**, 76, 4, 89
 Да ли је Ио аномалија Сунчевог система?; **XXV**, 77, 1, 25
 Белешке о Јупитеровим сателитима; **XXV**, 77, 1, 29
 Атмосфера Плутона; **XXV**, 77, 1, 32
 Новооткривени прстенови; **XXV**, 77, 2, 68
 О најмање проученој планети Плутону; **XXVI**, 78, 2, 56
 Откриће Плутоновог сателита; **XXVI**, 78, 3—4, 94
 Ново о Фобосу; **XXVI**, 78, 3—4, 94
 Вулкани на Венери; **XXVI**, 78, 3—4, 96
 Ротација Меркура; **XXVI**, 78, 3—4, 97
 Правила за додељивање имена детаљима рељефа на Венери; **XXVII**, 79, 1, 31

Сунце

Посматрање короне у далеком ултраљубичастом подручју; **XXIV**, 76, 2—3, 71
 Сунце као променљива звезда; **XXV**, 77, 1, 24
 Хемијски састав Сунца; **XXV**, 77, 2, 71

Црпе јаме, пулсари, квазари

Црне мини јаме за добијање термо-нуклеарне енергије; **XXIV**, 76, 2—3, 68

У центру Галаксије налази се црна јама; **XXIV**, 76, 2—3, 69
 Трагање за црним јамама; **XXIV**, 76, 2—3, 77
 Доња граница масе квазара; **XXIV**, 76, 2—3, 78
 Потрага за гравитационим таласима од пулсара; **XXIV**, 76, 2—3, 79
 Зашто је период зрачења пулсара ограничен?; **XXV**, 77, 1, 26
 Први спектар једног квазара у ултраљубичастом подручју; **XXVI**, 78, 2, 54

Разно

Теорија катастрофа; **XXIV**, 76, 2—3, 66
 Природа комсолошких црвених померања; **XXIV**, 76, 2—3, 67
 Каталог кометских орбита; **XXIV**, 76, 2—3, 72
 Нова честица — космион; **XXIV**, 76, 4, 88
 Тачније астрономске константе; **XXVI**, 78, 1, 24
 Глобални радио телескоп; **XXVI**, 78, 2, 56
 Супергравитација као могуће решење унификације поља; **XXVI**, 78, 3—4, 93
 Нови сателит за рендгенску астрономију; **XXVI**, 78, 3—4, 95
 Пројект „Орион“; **XXVI**, 78, 3—4, 96
 Нова процена старости Метаталаксије; **XXVI**, 78, 3—4, 97
 Оптички барстер; **XXVI**, 78, 3—4, 97
 XII Међународна астрономска радионица; **XXVII**, 79, 1, 31
 Пронађен сателит планетоида 532 Херкулина; **XXVII**, 79, 2, 64

